

**מסגרת מושגית להכנת דוחות
כספיים ולהצגתם**

**Framework for the Preparation
and Presentation of Financial
Statements**

*המסגרת המושגית של הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB)
אושרה על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASC) באפריל
1989 לפרסום ביולי 1989 ואומצה על ידי הוועדה לתקני חשבונאות
בינלאומיים (IASB) באפריל 2001.*

תוכן עניינים

סעיפים

	הקדמה
1-11	מבוא
1-4	מטרת המסגרת המושגית ומעמדה
5-8	תחולה
9-11	משתמשים וצורכי המידע שלהם
12-21	מטרת הדוחות הכספיים
15-21	מצב כספי, ביצועים ושינויים במצב הכספי
21	ביאורים ופירוטים נלווים
22-23	הנחות יסוד
22	בסיס צבירה
23	עסק חי
24-46	מאפיינים איכותיים של הדוחות הכספיים
25	מובנות (understandability)
26-30	רלוונטיות
29-30	מהותיות
31-38	מהימנות
33-34	מצג נאמן
35	מהות קודמת לצורה
36	ניטראליות
37	זהירות
38	שלמות
39-42	יכולת השוואה
43-45	אילוצים על מידע רלוונטי ומהימן
43	עיתוי נכון
44	איזון בין תועלת לעלות
45	איזון בין מאפיינים איכותיים
46	מצג אמיתי והוגן / הצגה נאותה
	true and fair view / fair presentation

תוכן עניינים (המשך)

סעיפים	
47-81	מרכיבי הדוחות הכספיים
49-52	מצב כספי
53-59	נכסים
60-64	התחייבויות
65-68	הון עצמי
69-73	ביצועים
74-77	הכנסה
78-80	הוצאות
81	תיאומים לשימור הון
82-98	הכרה של מרכיבים בדוחות הכספיים
85	ההסתברות של הטבה כלכלית עתידית
86-88	מהימנות המדידה
89-90	הכרה בנכסים
91	הכרה בהתחייבויות
92-93	הכרה בהכנסה
94-98	הכרה בהוצאות
99-101	מדידת מרכיבי הדוחות הכספיים
102-110	תפיסות מושגיות של הון ושימור הון
102-103	תפיסות מושגיות של הון
104-110	תפיסות מושגיות של שימור הון וקביעת רווח

המסגרת המושגית לא תוקנה כדי לשקף שינויים שבוצעו על ידי תקן חשבונאות בינלאומי 1 הצגת דוחות כספיים (כפי שעודכן בשנת 2007).

הקדמה

ישויות רבות ברחבי העולם עורכות ומציגות דוחות כספיים המיועדים לשימושם של משתמשים חיצוניים. למרות שדוחות כספיים כאלה יכולים להיראות דומים במדינות שונות, קיימים ביניהם הבדלים הנובעים ככל הנראה ממגוון של נסיבות חברתיות, כלכליות ומשפטיות ומהעובדה שמדינות שונות רואות לנגד עיניהן את הצרכים של משתמשים שונים בדוחות הכספיים בעת קביעת דרישות לאומיות.

נסיבות שונות אלה הביאו לשימוש במגוון הגדרות למרכיבי הדוחות הכספיים; כך, לדוגמה, נכסים, התחייבויות, הכנסות (income) והוצאות. נסיבות שונות אלה אף הביאו לשימוש בקריטריונים שונים להכרה בפריטים בדוחות הכספיים ולמתן עדיפות לבסיסי מדידה שונים. התחולה של הדוחות הכספיים והגילויים שמובאים בהם הושפעו אף הם.

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), מחויבת לפעול לצמצום הבדלים אלה על ידי שאיפה להרמוניזציה של תקנות, תקנים חשבונאיים והליכים הקשורים להכנת דוחות כספיים ולהצגתם. הוועדה מאמינה שהדרך הטובה ביותר להשגת הרמוניזציה היא התמקדות בדוחות כספיים הערוכים במטרה לספק מידע שימושי בקבלת החלטות כלכליות.

הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים מאמינה שדוחות כספיים הנערכים למטרה זו נותנים מענה לצרכים המשותפים למרבית המשתמשים. זאת מאחר וכמעט כל המשתמשים מבצעים החלטות כלכליות, לדוגמה:

(א) החלטה מתי לקנות, להחזיק או למכור השקעה הונית;

(ב) הערכת התנהלות או אחריות ההנהלה;

(ג) הערכת היכולת של הישות לשלם ולספק הטבות נוספות לעובדיה;

(ד) הערכת האבטחה עבור הסכומים שהלוו לישות;

(ה) קביעת מדיניות מיסוי;

(ו) קביעת רווחים הניתנים לחלוקה ודיבידנדים;

(ז) הכנת ושימוש סטטיסטיקות לגבי הכנסה לאומית; או

(ח) פיקוח על פעולות הישות.

אף על פי כן, הוועדה מכירה בעובדה כי ממשלות, במיוחד עשויות לקבוע דרישות אחרות או נוספות שיתנו מענה למטרותיהן. אולם, דרישות אלה אינן צריכות להשפיע על דוחות כספיים המפורסמים לטובת משתמשים אחרים, אלא אם הן נותנות מענה גם לצרכיהם של משתמשים אחרים אלה.

מרביתם של הדוחות הכספיים נערכים בהתאם למודל חשבונאות המבוסס על העלות ההיסטורית ברת-ההשבה ועל עיקרון שימור ההון הפיננסי הנומינלי. מודלים ותפיסות אחרים עשויים להיות מתאימים יותר להשגת המטרה של מידע שימושי לקבלת החלטות כלכליות, אך נכון להיום אין עמדה מוסכמת לשינוי. אופן פיתוחה של *מסגרת מושגית* זו מאפשר את ישימותה לגבי מגוון של מודלים חשבונאיים ועקרונות הון ושימור ההון.

מבוא

מטרת המסגרת המושגית ומעמדה

1. *מסגרת מושגית* זו מפרטת את התפיסות העומדות בבסיס הכנת והצגת דוחות כספיים בעבור משתמשים חיצוניים. מטרת המסגרת המושגית היא:

(א) לסייע לוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים בפיתוח תקני חשבונאות בינלאומיים בעתיד ובסקירה של תקני חשבונאות בינלאומיים קיימים;

(ב) לסייע לוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים בקידום הרמוניזציה של תקנות, תקנים חשבונאיים והליכים הקשורים להצגת דוחות כספיים על ידי מתן בסיס לצמצום מספר החלופות לטיפול חשבונאי שמאפשרים תקני החשבונאות הבינלאומיים;

(ג) לסייע לגופי התקינה הלאומיים (national standard setters) בפיתוח תקנים לאומיים;

(ד) לסייע למכיני דוחות כספיים בכל הנוגע ליישום של תקני חשבונאות בינלאומיים ולטיפול בנושאים שטרם נכללו

במסגרת תקן חשבונאות בינלאומי ;

(ה) לסייע לרואי החשבון המבקרים לגבש את חוות דעתם באשר להתאמתם של דוחות כספיים לתקני החשבונאות הבינלאומיים ;

(ו) לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים לפרש את המידע המוצג בדוחות כספיים, אשר נערכו בהתאם לתקני חשבונאות בינלאומיים ; וכן

(ז) לספק מידע לגורמים בעלי עניין בעבודתה של הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים באשר לגישתה של הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים בקביעת תקני חשבונאות.

2. *מסגרת מושגית* זו אינה מהווה תקן חשבונאות בינלאומי, ולפיכך אינה מגדירה קביעות לגבי נושאי מדידה או גילוי מסוימים. דבר מהנאמר *במסגרת מושגית* זו אינו גובר על האמור בתקן חשבונאות בינלאומי ספציפי כלשהו.

3. הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים מכירה בעובדה כי, במספר מוגבל של מקרים, עלולה להיות סתירה בין *המסגרת המושגית* לבין תקן חשבונאות בינלאומי. במקרים של סתירה כאמור, יגברו הדרישות של תקן החשבונאות הבינלאומי על אלה של *המסגרת המושגית*. אולם, ככל שתסתייע הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים *במסגרת המושגית* בפיתוחם של תקני חשבונאות בעתיד ובסקירתה את תקני החשבונאות הקיימים, יפחת עם הזמן מספרם של מקרי הסתירה בין *המסגרת המושגית* לבין תקני החשבונאות הבינלאומיים.

4. *המסגרת המושגית* תעודכן מעת לעת על בסיס ניסיונה של הוועדה בעבודתה עם המסגרת.

תחולה

5. *המסגרת המושגית* דנה בנושאים הבאים :

(א) מטרתם של דוחות כספיים ;

(ב) המאפיינים האיכותיים הקובעים את שימושיות המידע בדוחות הכספיים ;

(ג) ההגדרה, ההכרה והמדידה של המרכיבים מהם הדוחות הכספיים מורכבים; וכן

(ד) תפיסות ההון ושימור ההון.

6. *המסגרת המושגית* עוסקת בדוחות כספיים המיועדים לכל (general purpose financial statements) (להלן - 'דוחות כספיים'), כולל דוחות כספיים מאוחדים. דוחות כספיים כאמור נערכים ומוצגים לפחות אחת לשנה במטרה לספק את צורכי המידע המשותפים לקשת רחבה של משתמשים. חלק מהמשתמשים האמורים עשויים לדרוש, ובכוחם להשיג, מידע נוסף על זה הכלול בדוחות הכספיים. אולם, בעבור משתמשים רבים מהווים הדוחות הכספיים מקור עיקרי למידע כספי, ולכן על הדוחות להיות ערוכים ומוצגים תוך התחשבות בצורכי משתמשים אלה. *המסגרת המושגית* אינה עוסקת בדוחות כספיים למטרות מיוחדות, כך לדוגמה תשקיפים ודוח התאמה לצורכי מס הם מחוץ לתחולה של *המסגרת המושגית*. עם זאת, ניתן ליישם את הנחיות *המסגרת המושגית* בהכנת דוחות למטרות מיוחדות כאמור, כאשר הדרישות של דוחות אלה מאפשרות זאת.

7. דוחות כספיים מהווים נדבך בתהליך הדיווח הכספי. מערכת שלמה של דוחות כספיים כוללת לרוב מאזן, דוח רווח והפסד, דוח על השינויים במצב הכספי (אשר יכול להיות מוצג במגוון דרכים, לדוגמה, דוח על תזרימי המזומנים או כדוח של מקורות ושימושים), וכן את אותם ביאורים, דוחות אחרים והבהרות אחרות, המהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים. כמו כן, הדוחות עשויים לכלול פירוטים ומידע נלווים, המתבססים על הדוחות האמורים או הנובעים מהם, ואשר חזויים להיקרא בצירוף עם הדוחות האמורים. הפירוטים והמידע הנלווה עשויים לעסוק, לדוגמה, במידע פיננסי אודות מגזרים עסקיים וגיאוגרפיים וגילויים להשפעות שינויים במחירים. אולם, דוחות כספיים אינם כוללים פריטים, כגון דוח הדירקטוריון, דוח ההנהלה או דיווחים אחרים מטעם ההנהלה אשר עשויים להיכלל במסגרת דוח כספי או שנתי.

8. *המסגרת המושגית* חלה על הדוחות הכספיים של כל הישויות המסחריות, התעשייתיות והעסקיות המדווחות, בין אם במגזר הפרטי או במגזר הציבורי. ישות מדווחת היא ישות אשר בגינה קיימים משתמשים, המסתמכים על הדוחות הכספיים כמקור העיקרי למידע כספי על הישות.

משתמשים וצורכי המידע שלהם

9. המשתמשים של הדוחות הכספיים כוללים משקיעים קיימים ופוטנציאליים, עובדים, מלווים, ספקים ונושים עסקיים אחרים, לקוחות, ממשלות ומוסדותיהן והציבור. המשתמשים נעזרים בדוחות הכספיים על מנת לקבל מענה לצורכי המידע השונים שלהם. צרכים אלה כוללים את האמור להלן:

(א) משקיעים. ספקי הון בסיכון ויועציהם שוקלים את הסיכון הטבוע בהשקעותיהם ואת התשואה שהן נושאות. הם זקוקים למידע המסייע להם לקבוע אם עליהם לקנות, להחזיק או למכור. בעלי מניות מעוניינים גם במידע המאפשר להם להעריך את יכולתה של הישות לשלם דיבידנדים.

(ב) עובדים. עובדים וקבוצות הייצוג שלהם מעוניינים במידע לגבי היציבות והרווחיות של מעבידיהם. כמו כן, הם מעוניינים במידע המאפשר להם להעריך את יכולתה של הישות לשלם שכר, הטבות פרישה והזדמנויות תעסוקה.

(ג) מלווים. מלווים מעוניינים במידע המאפשר להם לקבוע אם הלוואותיהם, והריבית הנלווית אליהן, ישולמו במועדן.

(ד) ספקים ונושים עסקיים אחרים. ספקים ונושים אחרים מעוניינים במידע המאפשר להם לקבוע אם הסכומים המגיעים להם ישולמו במועדם. ככלל, נושים עסקיים נוטים להתעניין בישות על פני תקופה קצרה יותר מאשר מלווים, אלא אם הם תלויים בהמשך הקשר עם הישות בהיותה לקוח עיקרי.

(ה) לקוחות. לקוחות מעוניינים במידע לגבי המשכיותה של הישות, בעיקר כאשר יש להם מעורבות ארוכת טווח עם הישות או תלות בה.

(ו) ממשלות ומוסדותיהן. ממשלות ומוסדותיהן מעוניינים בהקצאת משאבים, ועל כן, בפעילותן של ישויות. בנוסף, הם זקוקים למידע כדי להסדיר את פעילותן של ישויות, לקבוע מדיניות מס וכן כבסיס לחישוב הכנסה לאומית וסטטיסטיקות דומות.

(ז) הציבור. השפעתן של ישויות על הציבור הרחב היא מגוונת. לדוגמה, ישויות עשויות לתרום תרומה נכבדה לכלכלה המקומית בדרכים שונות, לרבות מספר האנשים המועסקים

על ידן ותמיכתן בספקים מקומיים. דוחות כספיים עשויים להיות לעזר לציבור כמקור מידע לגבי המגמות וההתפתחויות האחרונות באשר לשגשוגה של הישות ותחום פעולותיה.

10. אף על פי שאין בכוחם של הדוחות הכספיים לתת מענה לצורכי המידע של כל המשתמשים האמורים, ישנם צרכים, המשותפים לכל המשתמשים. מאחר והמשקיעים מספקים לישות הון בסיכון, דוחות כספיים שיענו על צרכיהם יספקו גם את מרבית צורכי המידע של משתמשים אחרים, אשר ניתן לספק באמצעות דוחות כספיים.

11. הנהלתה של ישות נושאת באחריות העיקרית להכנתם של דוחות כספיים של הישות ולהצגתם. גם להנהלה קיים עניין במידע הכלול בדוחות הכספיים, על אף הגישה שיש לה למידע ניהולי וכספי נוסף המסייע לה בתכנון, בקבלת החלטות ובבקרה. להנהלה יש את היכולת לקבוע את הצורה והתוכן של מידע נוסף כאמור כדי שישפק את צרכיהם. דיווחו של מידע כאמור אינו מטופל במסגרת מושגית זו. אולם, דוחות כספיים המפורסמים לציבור מתבססים על המידע אשר שימש את ההנהלה לגבי מצבה הכספי של הישות, ביצועיה והשינויים במצב הכספי שלה.

מטרת הדוחות הכספיים

12. מטרת הדוחות הכספיים היא לספק מידע לגבי המצב הכספי, הביצועים והשינויים במצב הכספי של הישות, אשר יהא שימושי למגוון רחב של משתמשים בקבלת החלטות כלכליות.

13. דוחות כספיים אשר הוכנו למטרה זו עונים על הצרכים המשותפים של רוב המשתמשים. אולם, דוחות כספיים אינם מספקים את כל המידע, אשר עשוי להיות דרוש למשתמשים בקבלת החלטות כלכליות, מאחר והם מתארים בעיקר את ההשפעות הפיננסיות של אירועי העבר ואינם מספקים בהכרח מידע שאינו פיננסי.

14. דוחות כספיים אף מציגים את תוצאות ביצועיה של ההנהלה, או את האחריות שנושאת ההנהלה בגין המשאבים שהופקדו בידיה. עניינם של משתמשים בהערכת ביצועיה או אחריותה של ההנהלה נובע מהצורך לקבל החלטות כלכליות; החלטות אלה עשויות לכלול, לדוגמה, אם להחזיק בהשקעתם בישות או למכור אותה, או אם למנות מחדש את ההנהלה או להחליפה.

מצב כספי, ביצועים ושינויים במצב הכספי

15. ההחלטות הכלכליות המתקבלות על ידי המשתמשים בדוחות הכספיים דורשות הערכה באשר ליכולתה של הישות להפיק מזומנים ושווי מזומנים ובאשר לעיתוי והוודאות של הפקת מזומנים כאמור. יכולת זו קובעת למעשה, בין היתר, את כושרה של הישות לשלם לעובדיה ולספקיה, לעמוד בתשלומי ריבית, לפרוע הלוואות ולבצע חלוקות לבעליה. מידע ממוקד לגבי המצב הכספי, הביצועים והשינויים במצב הכספי של ישות מסייע בידי משתמשים להעריך את יכולתה להפיק מזומנים ושווי מזומנים.
16. מצבה הכספי של ישות מושפע מהמשאבים הכלכליים שבשליטתה, מהמבנה הפיננסי שלה, מנזילותה וכושר הפירעון שלה, וכן ממידת יכולתה להסתגל לשינויים בסביבה שבה היא פועלת. מידע לגבי המשאבים הכלכליים שבשליטת הישות ולגבי מידת הצלחתה בעבר בביצוע שינויים במשאבים אלה הוא שימושי בהערכת יכולתה של הישות להפיק מזומנים ושווי מזומנים בעתיד. מידע לגבי המבנה הפיננסי הוא שימושי בחיזוי הצרכים לגיוס הלוואות בעתיד ואופן חלוקת רווחים ותזרימי מזומנים עתידיים בין בעלי עניין בישות; כמו כן, מידע זה שימושי בחיזוי מידת הצלחתה של הישות בגיוס הון נוסף. מידע לגבי הנזילות וכושר הפירעון הוא שימושי בהערכת יכולתה של הישות לעמוד בהתחייבויותיה הפיננסיות במועדן. נזילות מתייחסת לזמינותם של מזומנים בעתיד הקרוב, לאחר שהובאו בחשבון ההתחייבויות הפיננסיות על פני אותה תקופה. כושר הפירעון מתייחס לזמינותם של מזומנים בטווח הארוך יותר כדי לעמוד בהתחייבויות פיננסיות במועדן.
17. מידע לגבי ביצועיה של ישות, בפרט באשר לרווחיותה, דרוש לשם הערכת שינויים אפשריים במשאבים הכלכליים, אשר סביר שיהיו בשליטת הישות בעתיד. מידע לגבי שונות הביצועים הוא בעל חשיבות מבחינה זו. מידע לגבי הביצועים הוא שימושי בחיזוי יכולתה של הישות להפיק תזרימי מזומנים באמצעות בסיס המשאבים הקיים. כמו כן, המידע מסייע בגיבוש דעה לגבי האפקטיביות של שימוש אפשרי במשאבים נוספים על ידי הישות.
18. מידע לגבי השינויים במצב הכספי של ישות הוא שימושי בהערכת פעילויות ההשקעה, פעילויות המימון והפעילויות השוטפות של הישות במהלך תקופת הדיווח. מידע זה מסייע ביצירת בסיס עבור המשתמש להערכת יכולתה של הישות להפיק מזומנים ושווי מזומנים ואת צרכי הישות לשימוש בתזרימי המזומנים האמורים. בעריכת דוח על השינויים במצב הכספי, ניתן להחיל הגדרות שונות לגבי המונח "משאבים", כגון כל המשאבים הפיננסיים, הון חוזר, נכסים נזילים או מזומנים. לא נעשה כל ניסיון לגיבוש הגדרה ספציפית למשאבים במסגרת מושגית זו.

19. מידע לגבי המצב הכספי מוצג בעיקר במאזן. מידע לגבי הביצועים מוצג בעיקר בדוח רווח והפסד. מידע לגבי השינויים במצב הכספי מוצג כדוח נפרד במסגרת הדוחות הכספיים.
20. בין מרכיבי הדוחות הכספיים קיים קשר הדדי, כיוון שהם משקפים היבטים שונים של אותם עסקאות או אירועים אחרים. למרות שכל אחד מהדוחות מספק מידע שונה מהאחרים, אף דוח אינו מתיימר לשרת לבדו מטרה ספציפית או לספק את כל המידע הנחוץ עבור צרכים ספציפיים של משתמשים. לדוגמה, דוח רווח והפסד מספק תמונה חלקית בלבד של ביצועים, אלא אם נעשה בו שימוש במשולב עם המאזן ועם הדוח על השינויים במצב הכספי.

ביאורים ופירוטים נלווים

21. הדוחות הכספיים כוללים גם ביאורים, פירוטים נלווים ומידע אחר. לדוגמה, הדוחות הכספיים עשויים לכלול מידע נוסף, הרלוונטי לצורכי המשתמשים, באשר לפריטי המאזן ודוח הרווח וההפסד. הדוחות הכספיים עשויים לכלול גילויים לגבי סיכונים ואי וודאויות, המשפיעים על הישות, ולגבי משאבים ומחויבויות כלשהם, שלא הוכרו במאזן (כגון מצבורי מינרלים). מידע אודות מגזרים גיאוגרפיים ועסקיים וההשפעה על הישות של שינויים במחירים עשוי גם הוא להופיע כמידע נלווה.

הנחות יסוד

בסיס צבירה

22. כדי לשרת את מטרתם, דוחות כספיים נערכים לפי בסיס צבירה. בהתאם לבסיס זה, השפעותיהם של עסקאות ואירועים אחרים מוכרות עם התרחשותם (ולא בעת קבלת או תשלום מזומנים ושווי מזומנים) ונרשמות ברשומות החשבונאיות ומדווחות בדוחות הכספיים לתקופות אליהן עסקאות ואירועים אלה מתייחסים. דוחות כספיים שנערכו על בסיס צבירה נותנים למשתמשים מידע לא רק לגבי עסקאות עבר שהיו כרוכות בתשלום ובקבלת מזומנים, אלא גם לגבי מחויבויות לתשלום מזומנים בעתיד ולגבי משאבים, המייצגים מזומנים שיתקבלו בעתיד. לפיכך, המידע שהדוחות הכספיים מספקים לגבי עסקאות ואירועי עבר אחרים הוא מהסוג השימושי ביותר למשתמשים בקבלת החלטות כלכליות.

עסק חי

23. דוחות כספיים מוכנים, באופן רגיל, בהנחה שהישות היא "עסק חי" (Going Concern) ושהישות תמשיך בפעילות בעתיד הנראה לעין.

לפיכך, ההנחה היא שלישות אין כוונה ואין צורך לחסל או לצמצם באופן משמעותי את פעילותה; אם כוונה כזו או צורך כזה קיימים, ייתכן שיש להכין את הדוחות הכספיים על בסיס אחר, ובמקרה כזה, יש לתת גילוי לבסיס שנבחר.

מאפיינים איכותיים של דוחות כספיים

24. מאפיינים איכותיים הם התכונות ההופכות את המידע הנכלל בדוחות הכספיים לשימושי למשתמשים. ארבעת המאפיינים האיכותיים העיקריים הם מובנות, רלוונטיות, מהימנות ויכולת השוואה.

מובנות (understandability)

25. תכונה חיונית למידע המוצג בדוחות כספיים היא שהמשתמשים יוכלו להבינו בנקל. לצורך זה, ההנחה היא שהמשתמשים הם בעלי ידע סביר בפעילויות עסקיות וכלכליות ובחשבוונאות וכי הם מוכנים לעיין במידע בשקידה סבירה. אולם, אם קיים צורך בהצגת מידע לגבי עניינים מורכבים בדוחות הכספיים בשל הרלוונטיות שלו לצורכי קבלת ההחלטות הכלכליות על ידי המשתמשים, אין לפסול אותו רק משום שהוא עלול להיות קשה מדי להבנה על ידי משתמשים מסוימים.

רלוונטיות

26. על מנת שמידע יהיה שימושי, עליו להיות רלוונטי לצורכי קבלת ההחלטות של משתמשים. למידע יש את תכונת הרלוונטיות כאשר הוא משפיע על החלטותיהם הכלכליות של משתמשים, בכך שהוא מסייע להם להעריך את אירועי העבר, ההווה או העתיד או כאשר המידע מאשר או מתקן את הערכותיהם הקודמות.

27. תפקידו של המידע בחיזוי או אישור משולבים זה בזה. לדוגמה, מידע לגבי היקף והרכב ההחזקה בנכסים הוא בעל ערך למשתמשים בניסיונם לחזות את יכולתה של הישות לנצל הזדמנויות ויכולתה להגיב למצבים שליליים (adverse situations). אותו מידע ממלא תפקיד של אישור תחזיות עבר באשר, לדוגמה, למבנה הישות או לתוצאותיהן של פעולות שתוכננו.

28. מידע לגבי המצב הכספי וביצועים בעבר משמש, לעתים קרובות, כבסיס לתחזית באשר למצב הכספי והביצועים העתידיים ונושאים אחרים שבהם יש למשתמשים עניין ישיר, כגון דיבידנדים והוצאות שכר, תנודות במחירי ניירות ערך ויכולתה של הישות לעמוד בהתחייבויותיה במועדן. אין המידע חייב להיות מוצג בצורה של

תחזית מפורשת כדי להיות בעל ערך של חיזוי. אולם, אופן הצגת המידע על עסקאות ואירועי עבר עשוי לשפר את היכולת לערוך תחזיות על פי דוחות כספיים. לדוגמה, ערך החיזוי של דוח רווח והפסד משתפר אם פריטי הכנסה או הוצאה יוצאי דופן, חריגים ונדירים, מוצגים בנפרד.

מהותיות

29. מידת הרלוונטיות של מידע מושפעת מאופיו וממידת המהותיות שלו. במקרים מסוימים, אופי המידע לבדו מספיק על מנת לקבוע את מידת הרלוונטיות שלו. לדוגמה, הדיווח על מגזר חדש עשוי להשפיע על הערכת הסיכונים וההזדמנויות העומדים בפני הישות, ללא תלות במהותיות התוצאות שהושגו על ידי המגזר החדש בתקופת הדיווח. במקרים אחרים, קיימת חשיבות הן לאופי והן למהותיות, לדוגמה, כמויות המלאי המוחזקות בכל אחת מהקטגוריות העיקריות המתאימות לעסק.

30. מידע הוא מהותי אם השמטתו או הצגתו באופן מטעה עלולות להשפיע על החלטות כלכליות, המתקבלות על ידי משתמשים, על בסיס הדוחות הכספיים. מהותיות תלויה בגודל הפריט או הטעות והיא נבחנת בנסיבות הספציפיות של השמטת המידע או הצגתו באופן מטעה. לפיכך, מהותיות מספקת סף או נקודת חתך ואינה מהווה מאפיין איכותי עיקרי אשר מידע חייב לקיים בכדי להיות שימושי.

מהימנות

31. על מנת שמידע יהיה שימושי, עליו להיות גם מהימן. למידע יש את תכונת המהימנות כאשר הוא נטול שגיאות והטיות מהותיות ומשתמשים יכולים להסתמך עליו כמצג נאמן של הדבר אותו הוא מתיימר לייצג או שסביר להניח כי הוא מייצג.

32. מידע עשוי להיות רלוונטי, אך כה חסר מהימנות באופיו או בהצגתו, עד כי ההכרה בו עלולה ליצור הטעיה אפשרית. לדוגמה, אם תקפותה וסכומה של תביעת פיצויים במסגרת הליך משפטי נתונים במחלוקת, הכרה במלוא סכום התביעה במאזן על ידי הישות עלולה להיות בלתי הולמת. עם זאת, גילוי לגבי סכום ונסיבות התביעה עשוי להיות מתאים.

מצג נאמן

33. על מנת שהמידע יהיה מהימן, עליו לייצג נאמנה את העסקאות

והאירועים האחרים שאותם הוא מתיימר לייצג או שסביר להניח כי הוא מייצג. כך, לדוגמה, מאזן נדרש לייצג נאמנה את העסקאות והאירועים האחרים שהניבו לישות, לתאריך המאזן, נכסים, התחייבויות והון עצמי, המקיימים את הקריטריונים להכרה.

34. מרבית המידע הפיננסי כפוף למידה מסוימת של סיכון כי הוא אינו מהווה מצג נאמן של הדבר שאותו הוא מתיימר לתאר. מצב זה אינו נובע מהטיה, אלא מקשיים טבועים אם בזיהוי העסקאות והאירועים האחרים העומדים למדידה ואם בתכנון וישום שיטות מדידה והצגה להעברת מסרים, אשר תואמים אותם עסקאות ואירועים. במקרים מסוימים, אי-הוודאות במדידת ההשפעות הפיננסיות של פריטים היא כה גדולה, עד כי ישויות יימנעו, בדרך כלל, מלהכיר בהם בדוחות הכספיים; לדוגמה, למרות שרוב הישויות מפיקות מוניטין פנימי עם חלוף הזמן, לרוב קשה לזהות או למדוד מוניטין זה באופן מהימן. אולם, במקרים אחרים יכול שיהיה זה רלוונטי להכיר בפריטים ולכלול גילוי לגבי הסיכון לטעות הכרוך בהכרה בהם ובמדידתם.

מהות קודמת לצורה

35. על מנת שמידע ייצג נאמנה את העסקאות והאירועים האחרים שאותם הוא מתיימר לייצג, יש לטפל בהם ולהציגם בהתאם למהותם ולמציאות הכלכלית, ולא בהתאם לצורתם המשפטית גרידא. מהותם של עסקאות או אירועים אחרים לא תמיד עולה בקנה אחד עם המשתמע לכאורה מצורתם המשפטית או מצורתם הנחזית (contrived form). לדוגמה, ישות עשויה להעביר נכס לצד אחר באופן שמשמע מהמסמכים כי הועברה הבעלות החוקית לצד האמור; אך למעשה עשויים להיות הסכמים המבטיחים שהישות ממשיכה ליהנות מההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס. בנסיבות אלה, דיווח על מכירה לא ייצג נאמנה את העסקה האמורה (אם אכן התבצעה עסקה).

ניטראליות

36. על מנת שהמידע הכלול בדוחות הכספיים יהיה מהימן, עליו להיות ניטרלי, כלומר, נטול הטיית. דוחות כספיים אינם ניטרליים אם באמצעות ברירה או הצגה של מידע הם משפיעים על קבלת ההחלטות או על שיקול הדעת במטרה להשיג תוצאה שנקבעה מראש.

זהירות

37. אולם, על עורכי הדוחות הכספיים להתמודד עם אי-הוודאויות שבאופן בלתי נמנע אופפות מספר רב של אירועים ונסיבות, כגון

יכולת הגבייה של חובות מסופקים, אורך החיים הצפוי (probable) של נדל"ן וציוד ומספר התביעות שיוגשו בגין כתבי אחריות. אי וודאויות כאמור מוכרות באמצעות גילוי על אופיין והיקפן ועל ידי הקפדה על זהירות בהכנת הדוחות הכספיים. זהירות משמעה ישום מידה של תשומת לב בהפעלת שיקול הדעת הנדרש בקביעת האומדנים הדרושים בתנאים של חוסר-וודאות, כמתבקש למניעתה של הצגה ביתר של נכסים או הכנסות (income) או של הצגה בחסר של התחייבויות או הוצאות. אולם, יישומה של גישה זהירה אינו מתיר, לדוגמה, יצירת קרנות סמויות או הפרשות ביתר, הצגה בחסר מכוונת של נכסים או הכנסות (income), או הצגה ביתר מכוונת של התחייבויות או הוצאות, שכן אז הדוחות הכספיים לא יהיו ניטרליים ולא יקיימו את תכונת המהימנות.

שלמות

38. על מנת שהמידע בדוחות הכספיים יהיה מהימן, עליו להיות שלם בגבולות של מהותיות ועלות. השמטה יכולה לגרום לכך שהמידע יהיה כוזב או מטעה, ולכן גם לא מהימן ולוקה ברלוונטיות שלו.

יכולת השוואה

39. משתמשים חייבים להיות מסוגלים להשוות את דוחותיה הכספיים של ישות על פני זמן על מנת לזהות מגמות במצבה הכספי של הישות ובביצועיה. כמו כן, המשתמשים חייבים להיות מסוגלים להשוות בין הדוחות הכספיים של ישויות שונות על מנת להעריך את מצבן הכספי, ביצועיהן והשינויים במצב הכספי שלהן באופן יחסי. אי לכך, ההשפעה הכספית של עסקאות דומות ואירועים דומים חייבת להימדד ולהיות מוצגת באופן עקבי על פני זמן באותה ישות וכן באופן עקבי לישויות שונות.

40. השלכה חשובה של המאפיין האיכותי של יכולת השוואה הוא הצורך ליידע את המשתמשים לגבי המדיניות החשבונאית שיושמה בהכנת הדוחות הכספיים, שינויים כלשהם במדיניות האמורה והשפעת השינויים הללו. המשתמשים צריכים להיות מסוגלים לזהות את ההבדלים במדיניות חשבונאית, שיושמה על ידי אותה ישות בטיפול בעסקאות דומות ואירועים דומים על פני תקופות שונות או שיושמה על ידי ישויות שונות. ציות לתקני חשבונאות בינלאומיים, לרבות גילוי לגבי המדיניות החשבונאית שיושמה על ידי הישות, מסייע בהשגת יכולת השוואה.

41. הצורך ביכולת השוואה אינו צריך להתפרש כדרישה לאחידות גרידא ואין בו כדי להוות מכשול בפני הצגת תקני חשבונאות

משופרים. אין זה מן הראוי כי ישות תמשיך ליישם אותו טיפול חשבונאי במקרה של עסקה או אירוע אחר, אם המדיניות המיושמת אינה תואמת עוד את המאפיינים האיכותיים של רלוונטיות ומהימנות. כמו כן, אין זה מן הראוי כי ישות לא תשנה את מדיניותה החשבונאית כאשר קיימות חלופות רלוונטיות ומהימנות יותר.

42. מאחר ומשתמשים רוצים להשוות את המצב הכספי, הביצועים והשינויים במצב הכספי של ישות על פני זמן, חשוב שהדוחות הכספיים יציגו מידע השוואתי לתקופות קודמות.

אילוצים על מידע רלוונטי ומהימן

עיתוי נכון

43. במקרה של דחייה מופרזת בעיתוי הדיווח, מידע עלול לאבד מהרלוונטיות שלו. ההנהלה עשויה להידרש לאזן בין היתרונות היחסיים של עיתוי דיווח מוקדם ככל הניתן לבין מתן מידע מהימן. לעתים קרובות, על מנת לספק את המידע במועד, נוצר לרוב צורך לדווח בטרם התקבל מידע מלא על כל ההיבטים של עסקה או אירוע אחר, דבר הפוגם במהימנות. לעומת זאת, אם עיתוי הדיווח נדחה עד לקבלת מידע מלא של כל ההיבטים, המידע עשוי להיות מהימן ביותר, אך לא יהיה לעזר רב למשתמשים שנאלצו לקבל החלטות בתקופת הביניים. בהשגת איזון בין רלוונטיות למהימנות, השיקול הקובע הוא כיצד לספק על הצד הטוב ביותר את צרכי קבלת ההחלטות הכלכליות של המשתמשים.

איזון בין תועלת לעלות

44. האיזון בין תועלת לעלות הוא אילוץ גורף ולא מאפיין איכותי. התועלת המופקת ממידע צריכה לעלות על עלות מתן המידע. אולם, הערכתן של תועלות ועלויות היא בעיקרה, תהליך של שיקול דעת. בנוסף, נטל העלויות אינו נופל בהכרח על כתפי הנהנים מהתועלות. גם משתמשים אחרים מאלה אשר למענם הוכן המידע עשויים להפיק תועלת ממנו; לדוגמה מתן מידע נוסף למלווים עשוי להקטין את עלויות ההלוואה של הישות. מסיבות אלה, קשה ליישם מבחן עלות-תועלת למקרה ספציפי כלשהו. אף על פי כן, על מוסדות התקינה בעיקר, וכן על מכיני הדוחות הכספיים והמשתמשים בהם להיות ערים לאילוץ זה.

איזון בין מאפיינים איכותיים

45. בפועל, לעתים קרובות עולה הצורך ביצירת איזון או קיזוז בין מאפיינים איכותיים. ככלל, המטרה היא להשיג איזון נאות בין המאפיינים על מנת להשיג את מטרת הדוחות הכספיים. חשיבותם

היחסית של המאפיינים במקרים שונים הינה עניין של שיקול דעת מקצועי.

מצג אמיתי והוגן/ הצגה נאותה

true and fair view/fair presentation

46. דוחות כספיים מתוארים, בדרך כלל, כמציגים מצג אמיתי והוגן או כמציגים באופן נאות את מצבה הכספי של הישות, את ביצועיה, ואת השינויים במצבה הכספי. אף על פי שמסגרת מושגית זו אינה דנה במישרין בהגדרתם של מושגים אלה, יישומם של המאפיינים האיכותיים העיקריים ושל תקני חשבונאות מתאימים מביא ליצירתם של דוחות כספיים, המשקפים את מה שבדרך כלל נתפס כמצג אמיתי והוגן או כהצגה נאותה של מידע כאמור.

מרכיבי הדוחות הכספיים

47. דוחות כספיים מתארים את ההשפעות הפיננסיות של עסקאות ואירועים אחרים באמצעות קיבוצם לקבוצות בהתאם למאפיינים הכלכליים שלהם. קבוצות אלה מכונים מרכיבי הדוחות הכספיים. המרכיבים המתמייחים במישרין למדידתו של המצב הכספי במאזן הם נכסים, התחייבויות והון עצמי. המרכיבים המתמייחים במישרין למדידתם של ביצועים בדוח רווח וההפסד הם פריטי הכנסות (income) והוצאות. הדוח על השינויים במצב הכספי משקף, בדרך כלל, מרכיבים של דוח רווח והפסד ושל שינויים במרכיבי המאזן; לפיכך, מסגרת מושגית זו אינה מזהה מרכיבים כלשהם כייחודיים לדוח זה.

48. הצגתם של מרכיבים אלה במאזן ובדוח רווח והפסד כרוכה בתהליך של סיווג-משנה. לדוגמה, ניתן לסווג נכסים והתחייבויות על בסיס אופיים או תפקידם בעסקי הישות על מנת להציג מידע באופן השימושי ביותר למשתמשים לצורכי קבלת החלטות כלכליות.

מצב כספי

49. המרכיבים המתמייחים במישרין למדידת המצב הכספי הם נכסים, התחייבויות והון עצמי. מרכיבים אלה מוגדרים כלהלן:

(א) נכס הוא משאב הנשלט על ידי הישות כתוצאה מאירועי עבר אשר ממנו חוזה (expected) הישות להפיק הטבות כלכליות עתידיות.

(ב) התחייבות היא מחויבות בהווה של הישות הנובעת מאירועי עבר, אשר סילוקה חזוי לגרום לתזרים שלילי של משאבים, המגלמים הטבות כלכליות מהישות.

(ג) הון עצמי הוא זכות השייר בנכסי הישות לאחר ניכוי כל התחייבויותיה.

50. הגדרותיהם של נכס והתחייבות מזהות את המאפיינים החיוניים שלהם, אך אינן מתיימרות לפרט את הקריטריונים שיש לקיימם לפני שיוכרו בדוחות הכספיים. לפיכך, ההגדרות חובקות פריטים שאינם מוכרים כנכסים או כהתחייבויות במאזן, מאחר והם אינם מקיימים את הקריטריונים להכרה, הנדונים בסעיפים 82 - 98. בייחוד, נדרשת מידה מספקת של וודאות שהטבות כלכליות אכן יזרמו בעתיד כמצופה אל או מהישות על מנת לקיים את קריטריון ההסתברות הנדון בסעיף 83, לפני שנכס או התחייבות מוכרים.

51. כדי להעריך אם פריט מקיים את ההגדרה של נכס, התחייבות או הון עצמי, יש לשים לב למהות ולמציאות הכלכלית של הפריט ולא רק לצורתו המשפטית. כך, לדוגמה, במקרה של חכירות מימוניות, המהות והמציאות הכלכלית הם שהחוכר רוכש את ההטבות הכלכליות הנובעות מהשימוש בנכס החכור על פני מרבית אורך החיים השימושיים שלו, בתמורה להתקשרות במחויבות לשלם עבור זכות זאת סכום הקרוב לשווי ההוגן של הנכס בתוספת עלויות המימון הקשורות. לפיכך, החכירה המימונית יוצרת פריטים אשר מקיימים את ההגדרה של נכס והתחייבות ומוכרים ככאלה במאזנו של החוכר.

52. מאזנים, אשר נערכו בהתאם לתקני חשבונאות בינלאומיים עדכניים, עשויים לכלול פריטים, אשר אינם מקיימים את ההגדרות של נכס או התחייבות ואינם מוצגים כחלק מההון העצמי. אולם, ההגדרות המפורטות בפסקה 49 יעמדו בבסיס סקירתם העתידית של תקני חשבונאות בינלאומיים קיימים וגיבושם של תקנים נוספים.

נכסים

53. ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס היא הפוטנציאל לתרום, במישרין או בעקיפין, לזרימת מזומנים ושווי מזומנים אל הישות. הפוטנציאל עשוי להיות יצרני ולהוות חלק מהפעילויות התפעוליות של הישות. הפוטנציאל עשוי גם להתבטא ביכולת המרה למזומנים או לשווי מזומנים או ביכולת להפחית תזרים מזומנים שלילי, כגון תהליך ייצור חליפי המפחית את עלויות הייצור.

54. בדרך כלל, משתמשת הישות בנכסיה לשם ייצור סחורות או שירותים, אשר מסוגלים לתת מענה לרצונותיהם של לקוחות או לצורכיהם; מאחר וסחורות או שירותים כאמור מספקים רצונות או צרכים אלה, לקוחות מוכנים לשלם עבורם ובכך לתרום לתזרים המזומנים של הישות. מזומנים עצמם מספקים שירות לישות, בשל היכולת לרכוש בהם משאבים אחרים.
55. ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס עשויות לזרום אל הישות במספר דרכים. לדוגמה, נכס ניתן:
- (א) לשימוש לבדו או בשילוב עם נכסים אחרים בייצור סחורות או שירותים שימכרו על ידי הישות;
 - (ב) להחלפה בנכסים אחרים;
 - (ג) לשימוש בסילוק התחייבות; או
 - (ד) לחלוקה לבעלי הישות.
56. נכסים רבים, כגון רכוש קבוע, הם בעלי צורה מוחשית. אולם, צורה מוחשית אינה הכרחית לקיומו של נכס; כך לדוגמה, פטנטים וזכויות יוצרים מהווים נכס אם חזויות להתקבל מהם הטבות כלכליות עתידיות לישות ואם הם נשלטים על ידי הישות.
57. נכסים רבים, כגון חייבים ונדליין, כרוכים בזכויות משפטיות, לרבות זכות הבעלות. בקביעת קיומו של נכס, זכות הבעלות אינה הכרחית; כך לדוגמה, נכסי נדליין המוחזקים בחכירה מהווים נכס אם הישות שולטת בהטבות החזויות לנבוע מהם. אף על פי שיכולתה של ישות לשלוט בהטבות היא לרוב תוצאה של זכויות משפטיות, פריט עשוי לקיים את ההגדרה של נכס אף בהיעדרה של שליטה משפטית. לדוגמה, ידע שנבע מפעילות פיתוח עשוי לקיים את ההגדרה של נכס כאשר הישות שולטת בהטבות החזויות להתקבל ממנו על ידי שמירה על סודיותו של ידע זה.
58. נכסיה של ישות נובעים מעסקאות עבר או אירועי עבר אחרים. לרוב, ישויות משיגות נכסים על ידי רכישתם או ייצורם, אך גם עסקאות ואירועים אחרים עשויים להפיק נכסים; דוגמאות לכך כוללות נדליין שהישות קיבלה מהממשלה כחלק מתוכנית לעידוד צמיחה כלכלית באזור מסוים וכן גילוי של מצבורי מינרלים. עסקאות או אירועים החזויים להתרחש בעתיד אינם מביאים כשלעצמם להיווצרותם של נכסים; כך לדוגמה, הכוונה לרכוש

מלאי אינה, בפני עצמה, מקיימת את הגדרת נכס.

59. קיים קשר הדוק בין יציאה שהתהוותה לבין הפקתם של נכסים, אך השניים אינם בהכרח עולים בקנה אחד. לפיכך, יציאה שהתהוותה על ידי ישות עשויה לספק ראיה לניסיון להניב הטבות כלכליות עתידיות, אך אין היא מהווה הוכחה חד-משמעית לכך שהושג פריט אשר מקיים את ההגדרה של נכס. בדומה לכך, היעדרה של יציאה קשורה אינו מונע מפריט לקיים את ההגדרה של נכס ובכך להיות מועמד להכרה בדוחות הכספיים; לדוגמה, פריטים אשר נתרמו לישות עשויים לקיים את ההגדרה של נכס.

התחייבויות

60. מאפיין חיוני של התחייבות הוא קיומה של מחויבות בהווה מצד הישות. מחויבות היא חובה או אחריות לפעול או לבצע באופן מסוים. מחויבויות עשויות להיות ניתנות לאכיפה משפטית כתוצאה מחוזה מחייב או הוראות חוק. זה המצב הרגיל, לדוגמה, לגבי סכומים העומדים לתשלום בגין סחורות ושירותים שהתקבלו. אולם, מחויבויות עשויות לנבוע גם מפרקטיקה עסקית מקובלת, נוהג ושאיפה לשמור על יחסים עסקיים טובים או לפעול באופן הוגן. אם, לדוגמה, ישות מחליטה כעניין שבמדיניות לתקן ליקויים במוצריה אף אם התגלו לאחר תום תקופת האחריות, סכומי ההוצאות החזויות להתהוות לישות בגין סחורות שנמכרו הם התחייבויות.

61. יש ליצור הבחנה בין מחויבות בהווה למחויבות הנובעת מהתקשרות עתידית. קבלתה של החלטה על ידי הנהלת הישות לרכישת נכסים בעתיד אינה מביאה, כשלעצמה, להתהוותה של מחויבות בהווה. מחויבות נוצרת לרוב רק עם קבלתו של הנכס או עם התקשרותה של הישות בהסכם מחייב לרכישת הנכס. במקרה האחרון, אופיו המחייב של ההסכם משמעו שההשלכות הכלכליות של אי-עמידה במחויבות, לדוגמה בשל קיומו של קנס מהותי, יצמצמו, משאיר לישות שיקול דעת זניח, אם בכלל, במניעת תזרים שלילי של משאבים לצד אחר.

62. סילוקה של מחויבות בהווה כרוך, בדרך כלל, בויתור מצד הישות על משאבים המגלמים הטבות כלכליות, במטרה לספק את תביעתו של הצד האחר. קיימות דרכים שונות לסילוקה של מחויבות בהווה, כגון:

(א) תשלום במזומן;

(ב) העברתם של נכסים אחרים;

(ג) הספקת שירותים ;

(ד) החלפת מחויבות זו באחרת ; או

(ה) המרת המחויבות להון עצמי.

מחויבות ניתנת לביטול גם בדרכים אחרות, למשל כאשר נותן אשראי מוותר על זכויותיו או מאבד אותן.

63. התחייבויות נובעות מעסקאות עבר או כתוצאה מאירועי עבר אחרים. כך לדוגמה, רכישתן של סחורות והשימוש בשירותים מביא להתהוות של יתרות ספקים ונותני שירותים (למעט במקרים של תשלום מראש או בעת המסירה) וקבלת הלוואה מבנק גוררת מחויבות לפירעון ההלוואה. ישות יכולה גם להכיר בסכומי הנחות עתידיות המבוססות על היקף רכישות שנתיות של לקוחות כהתחייבויות; במקרה כזה, מכירתן של הסחורות בעבר היא העסקה שיצרה את ההתחייבות.

64. מדידתן של התחייבויות מסוימות מתאפשרת רק באמצעות שימוש ניכר באומדנים. ישויות מסוימות מתארות התחייבויות אלה כהפרשות. במדינות מסוימות, הפרשות אלה אינן נחשבות כהתחייבויות, מאחר וקיימת הגדרה צרה למושג התחייבות, הכוללת רק סכומים אשר ניתנים לקביעה ללא צורך באומדנים. הגדרת התחייבות בסעיף 49 היא רחבה יותר. כלומר, הפרשה הכרוכה במחויבות בהווה ומקיימת את שאר הקריטריונים של ההגדרה תיחשב כהתחייבות, גם אם יש צורך באומדן בקביעת הסכום. דוגמאות כוללות הפרשות לתשלומים במסגרת כתבי-אחריות והפרשות לכיסוי ההתחייבות לתשלומי פנסיה.

הון עצמי

65. למרות הגדרתו של הון עצמי כשייר לפי סעיף 49, ניתן לחלקו לסיווגי משנה במאזן. לדוגמה, בישות המאוגדת כחברה, מימון שניתן על ידי בעלי מניות, עודפים, קרנות המייצגות הקצאה של העודפים וקרנות המייצגות תיאומי שימור הון עשויים להיות מוצגים כל אחד בנפרד. סיווגים כאמור עשויים להיות רלוונטיים לצורכי קבלת ההחלטות של המשתמשים בדוחות הכספיים, כאשר הם מצביעים על מגבלות משפטיות או מגבלות אחרות על יכולתה של הישות לחלק את הונה או לעשות בו שימוש אחר. בנוסף, הם עשויים לשקף הבדלים בזכאותם של הבעלים השונים לדיבידנדים או להשבת הון.

66. יצירת קרנות נדרשת לעתים מתוקף תקנון הישות או חוק אחר, על מנת להקנות לישות ולותנני האשראי שלה הגנה נוספת מפני השלכותיהם של הפסדים. חוקי מס המעניקים פטור ממס או הפחתה של נטל המס בגין העברה לקרנות מסוימות עשויים להביא ליצירתן של קרנות כאמור. מידע על קיומן וגודלן של קרנות מטעמים משפטיים, תקנוניים ומשיקולי מס, עשוי להיות רלוונטי לצורכי קבלת ההחלטות של משתמשים. ההעברות לקרנות אלה הן הקצאות מתוך יתרת העודפים ואינן מהוות הוצאות.
67. הסכום בו מוצג ההון העצמי במאזן תלוי במדידת נכסים והתחייבויות. באופן רגיל, אין זה כי אם צירוף מקרים שהסכום המצרפי של ההון העצמי תואם את שווי השוק המצרפי של מניות הישות או את הסכום שניתן לגייס על ידי מימוש הנכסים נטו נכס אחר נכס או על ידי מכירת הישות בשלמותה כעסק חי.
68. לעתים קרובות, פעילויות מסחריות, יצרניות, ועסקיות מתבצעות באמצעות ישויות כגון בעלות יחיד, שותפויות ונאמנויות וסוגים שונים של פעילויות עסקיות מטעם המדינה. המסגרת המשפטית והפיקוחית (רגולטורית) של ישויות כאמור שונה, בדרך כלל, מזו החלה לגבי ישויות המאוגדות כחברה. לדוגמה, המגבלות הקיימות, אם בכלל, על חלוקת סכומים מתוך ההון העצמי לבעלים או למוטבים אחרים הן מועטות. אף על פי כן, ההגדרות שניתנו להון העצמי ולהיבטים אחרים של מסגרת מושגית זו, הקשורים להון העצמי, נאותים גם לגבי ישויות כאמור.

ביצועים

69. רווח משמש, לעתים קרובות, ככלי למדידת ביצוע או כבסיס למדדים אחרים, כגון תשואה על השקעה או רווח למניה. המרכיבים המתמטיים במישרין למדידת הרווח הם הכנסות (income) והוצאות. ההכרה והמדידה של הכנסות (income) והוצאות, וכתוצאה מכך של הרווח, תלויות חלקית בתפיסות המושגיות של ההון ושל שימור ההון, אשר שימשו את הישות בעריכת דוחותיה הכספיים. תפיסות מושגיות אלה נדונות בסעיפים 102 - 110.
70. מרכיבי הכנסות (income) וההוצאות מוגדרים כדלקמן:
- (א) הכנסות (income) הן גידול בהטבות כלכליות במהלך התקופה החשבונאית בדרך של תזרים חיובי או גידול בנכסים, או קיטון בהתחייבויות, המסתכמים בגידול בהון העצמי, למעט גידול בהון העצמי הנובע מהשקעות בעלים.

(ב) הוצאות הן קיטון בהטבות כלכליות במהלך התקופה החשבונאית בדרך של תזרים שלילי או קיטון בנכסים או התהוותן של התחייבויות, המסתכמים בקיטון בהון העצמי, למעט קיטון בהון העצמי הנובע מחלוקה לבעלים.

71. ההגדרות של הכנסות (income) והוצאות מזהות את מאפייניהן החיוניים, אך אינן מתיימרות לפרט את הקריטריונים שיש לקיים לפני שהן מוכרות בדוח רווח והפסד. קריטריונים להכרה בהכנסות (income) והוצאות נדונים בסעיפים 82 - 98.

72. ניתן להציג הכנסות (income) והוצאות בדוח רווח והפסד בדרכים שונות, כנדרש לשם מתן מידע רלוונטי לצורך קבלת החלטות כלכליות. לדוגמה, נהוג בפרקטיקה להבדיל בין פריטי הכנסות (income) ופריטי הוצאות הנובעים ממהלך העסקים הרגיל של הישות לבין פריטים אחרים. הבחנה זאת מבוססת על כך שמקורו של פריט הוא רלוונטי להערכת יכולתה של הישות להפיק מזומנים ושווי מזומנים בעתיד. לדוגמה, לא סביר כי פעילויות מזדמנות, כגון מימוש השקעה לטווח ארוך, יחזרו על עצמן באופן קבוע. בביצוע הבחנה זו, יש להתחשב באופייה של הישות ופעולותיה. פריטים הנובעים מהפעילויות הרגילות של ישות מסוימת עשויים להיות בלתי רגילים בישות אחרת.

73. הבחנה בין פריטי הכנסות (income) והוצאות וצירופם בדרכים שונות מאפשרים אף הם להציג מדדים שונים לביצועי הישות. מדדים אלה מאפשרים דרגות שונות של הקבצות. לדוגמה, דוח רווח והפסד יכול להציג רווח גולמי, רווח או הפסד מפעילויות רגילות לפני מסים, רווח או הפסד מפעילויות רגילות אחרי מסים וכן רווח או הפסד.

הכנסה

74. ההגדרה של הכנסה כוללת הן הכנסות והן רווחים. הכנסות נובעות ממהלך הפעילויות הרגילות של הישות וההתייחסות אליהן היא בשמות שונים לרבות מכירות, עמלות, ריבית, דיבידנדים, תמלוגים ודמי שכירות.

75. רווחים מייצגים פריטים אחרים, אשר מקיימים את הגדרת הכנסה, ועשויים, או שאינם עשויים, לנבוע ממהלך הפעילויות הרגילות של הישות. רווחים מייצגים גידול בהטבות הכלכליות, וככאלה אינם נבדלים באופיים מהכנסות. אי לכך, אין התייחסות במסגרת מושגית זו לרווחים כמרכיב עצמאי.

76. המונח רווחים כולל, לדוגמה, רווחים הנובעים ממימושם של נכסים בלתי-שוטפים. רווחים שטרם מומשו נכללים אף הם בהגדרת הכנסה. לדוגמה, רווחים הנובעים מהערכה מחדש של ניירות ערך סחירים ורווחים כתוצאה מגידול בערך בספרים של נכסים לזמן ארוך. כאשר רווחים מוכרים בדוח רווח והפסד, הם מוצגים, בדרך כלל, בנפרד, משום שהמידע אודותם הוא שימושי לקבלת החלטות כלכליות. רווחים מדווחים, לעתים קרובות, בקיזוז הוצאות קשורות.

77. סוגים שונים של נכסים עשויים להתקבל או לגדול באמצעות הכנסה; דוגמאות כוללות מזומנים, חייבים וסחורות ושירותים אשר התקבלו בתמורה לסחורות ושירותים שסופקו. הכנסה עשויה לנבוע גם מסילוקן של התחייבויות. לדוגמה, ישות עשויה לספק סחורות או שירותים לנותן ההלוואה לשם סילוק מחויבות לפירעון הלוואה הקיימת במחזור.

הוצאות

78. הגדרת הוצאות כוללת הן הפסדים והן אותן הוצאות הנובעות ממהלך הפעילויות הרגילות של הישות. הוצאות הנובעות ממהלך הפעילויות הרגילות של הישות כוללות, לדוגמה, את עלות המכירות, שכר ופחת. הוצאות, בדרך כלל, מופיעות כתזרים שלילי או כהפחתה של נכסים כגון מזומנים ושווי מזומנים, מלאי, רכוש קבוע.

79. הפסדים מייצגים פריטים אחרים המקיימים את הגדרת הוצאות, ועשויים, או שאינם עשויים, לנבוע ממהלך הפעילויות הרגילות של הישות. הפסדים מייצגים קיטון בהטבות כלכליות, וככאלה אינם נבדלים באופיים מהוצאות אחרות. אי לכך, אין התייחסות נפרדת במסגרת מושגית זו להפסדים כמרכיב עצמאי.

80. הפסדים כוללים, לדוגמה, הפסדים הנובעים מאסונות כגון שריפה ושיטפון, וכמו כן הפסדים הנובעים ממימושם של נכסים בלתי-שוטפים. הגדרת הוצאות כוללת גם הפסדים שטרם מומשו, לדוגמה הפסדים מהשפעות עלייה בשער החליפין של מטבע זר בגין הלוואות שנטלה הישות במטבע זה. כאשר הפסדים מוכרים בדוח רווח והפסד הם מוצגים, בדרך כלל, בנפרד, משום שהמידע אודותם הוא שימושי לשם קבלת החלטות כלכליות. הפסדים מוצגים, לעתים קרובות, בקיזוז ההכנסה הקשורה.

תיאומים לשימור הון

81. הערכה מחדש או הצגה מחדש של נכסים והתחייבויות גורמים לגידול או לקטון בהון העצמי. למרות שגידול או קטון כאמור מקיימים את ההגדרה של הכנסות (income) והוצאות, הרי שבהתאם לתפיסות מושגיות מסוימות, המתייחסות לשימור ההון, אין הם נכללים בדוח רווח והפסד. במקום זאת, פריטים אלה נכללים בהון העצמי כתיאומים לשימור ההון או כקרנות הערכה מחדש. תפיסות מושגיות אלה של שימור הון נדונות בסעיפים 102 - 110.

הכרה של מרכיבים בדוחות הכספיים

82. הכרה היא תהליך של שילובו במאזן או בדוח רווח והפסד של פריט, שמקיים את הגדרתו של מרכיב ואת הקריטריונים להכרה, המפורטים בסעיף 83. תהליך זה כרוך בתיאור מילולי של הפריט ובתיאור סכומו הכספי ובהכללת סכום כספי זה בנתוני המאזן או דוח הרווח וההפסד. פריטים המקיימים את הקריטריונים להכרה יוכרו במאזן או בדוח רווח והפסד. היעדר הכרה בפריטים כאמור אינה ניתנת לתיקון על ידי מתן גילוי לגבי המדיניות החשבונאית שיושמה או על ידי ביאורים או הבהרות אחרות.

83. פריט המקיים את הגדרת מרכיב יוכר אם:

(א) צפוי (probable) שהטבה כלכלית עתידית כלשהי המיוחסת לפריט אכן תזרום אל הישות או מהישות החוצה; וכן

(ב) עלותו של הפריט או ערכו ניתנים למדידה באופן מהימן.

84. בהערכה אם פריט מקיים את הקריטריונים האמורים, וכפועל יוצא מכך מקיים את הקריטריונים להכרה בדוחות הכספיים, יש להביא בחשבון את שיקולי המהותיות הנדונים בסעיפים 29 ו-30. קיום יחסי גומלין בין המרכיבים משמעו שאם פריט מסוים מקיים את ההגדרה והקריטריונים להכרה כמרכיב מסוים, כגון נכס, הרי שיש להכיר במקביל גם במרכיב אחר, כגון הכנסה או התחייבות.

ההסתברות של הטבה כלכלית עתידית

85. מושג ההסתברות משמש בקריטריון להכרה בהתייחס לרמת אי הוודאות שהטבות כלכליות עתידיות, המיוחסות לפריט, יזרמו אל הישות או ממנה. מושג זה נמצא בהתאמה עם אי-הוודאות המאפיינת את סביבת פעילותה של הישות. הערכות לגבי רמת אי-

הוודאות, הקשורה לזרימת ההטבות הכלכליות העתידיות מתבססות על הראיות הזמינות בעת הכנת הדוחות הכספיים. לדוגמה, אם צפוי שחוב המגיע לישות ישולם, אזי בהיעדר ראייה סותרת, קיימת הצדקה להכרה בחוב זה כנכס. אולם, לגבי אוכלוסיה גדולה של חייבים, מידה כלשהי של אי תשלום נחשבת בדרך כלל צפויה. בהתאם לכך, מוכרת הוצאה המייצגת את הקיטון שעשוי להיות בהטבות הכלכליות.

מהימנות המדידה

86. הקריטריון השני להכרה בפריט הוא היכולת למדוד את עלותו או ערכו באופן מהימן, כפי שנדון בסעיפים 31 - 38 למסגרת מושגית במקרים רבים, יש להשתמש באומדנים לצורך קביעת העלות או הערך. שימוש באומדנים סבירים מהווה חלק בלתי נפרד בהכנתם של דוחות כספיים ואינו מערער את מהימנותם. אולם, כאשר לא ניתן לבצע אומדן סביר, אין להכיר בפריט במאזן או בדוח רווח והפסד. לדוגמה, תקבולים החזויים להתקבל בגין תביעה משפטית עשויים לקיים את ההגדרה של נכס והכנסה כאחד וכן לקיים את קריטריון הסתברות להכרה. אולם, אם לא ניתן לאמוד את התביעה באופן מהימן, אין להכיר בתקבולים כנכס או כהכנסה. אולם, יינתן גילוי לקיומה של התביעה במסגרת הביאורים, הבהרות אחרות ופירוטים נלווים.
87. יתכן שפריט מסוים, אשר בנקודת זמן מסוימת לא מקיים את תנאי ההכרה המפורטים בסעיף 83, יהיה כשיר להכרה בתקופה מאוחרת יותר כתוצאה מנסיבות או אירועים שאירעו לאחר מכן.
88. יתכן ויהיה צורך לכלול גילוי במסגרת הביאורים, הבהרות אחרות ופירוטים נלווים לגבי פריט, אשר עומד במאפיינים החיוניים של מרכיב, אך אינו מקיים את תנאי ההכרה. יהיה זה נאות לכלול גילוי כזה כאשר מידע על הפריט נחשב רלוונטי לצורך הערכת המצב הכספי, הביצועים והשינויים במצב הכספי של ישות על ידי משתמשי הדוחות הכספיים.

הכרה בנכסים

89. נכס מוכר במאזן כאשר צפוי שההטבות הכלכליות העתידיות יזרמו אל הישות ועלותו או ערכו ניתנים למדידה באופן מהימן.
90. נכס לא מוכר במאזן כאשר מתהווה לישות יציאה, אשר נראה כי לא צפוי שיזרמו בגינה הטבות כלכליות לישות מעבר לתקופה החשבונאית השוטפת. במקום זאת, עסקה כזו מתבטאת בהכרה בהוצאה בדוח רווח והפסד. טיפול חשבונאי כאמור אין משמעו כי

לא היה בכוונתה של ההנהלה להפיק הטבות כלכליות עתידיות לישות באמצעות יציאה שהתהוותה או שההנהלה הוטעתה. המשמעות היחידה היא שרמת הוודאות לגבי זרימתן של הטבות כלכליות אל הישות מעבר לתקופה החשבונאית השוטפת אינה מספקת כדי להצדיק הכרה בנכס.

הכרה בהתחייבויות

91. התחייבות מוכרת במאזן כאשר צפוי תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליים כתוצאה מסילוקה של מחויבות בהווה, אשר סכומה ניתן למדידה באופן מהימן. בפועל, מחויבויות חוזיות שלא בוצעו במידה יחסית שווה על ידי הצדדים (לדוגמה, התחייבויות בגין מלאי שהוזמן, אך טרם התקבל) אינן מוכרות, בדרך כלל, כהתחייבויות בדוחות הכספיים. אולם, מחויבויות כאמור עשויות לקיים את ההגדרה של התחייבות, והן מוכרות ככאלה, במידה והן מקיימות את הקריטריונים להכרה בנסיבות המסוימות. הכרה בהתחייבויות כאמור גוררת בעקבותיה הכרה בנכסים או בהוצאות הקשורים.

הכרה בהכנסה

92. הכנסה מוכרת בדוח רווח והפסד כאשר חל גידול בהטבות כלכליות עתידיות, הקשור לגידול בנכס או לקיטון בהתחייבות, ואשר ניתן למדידה באופן מהימן. מכאן, שלמעשה, הכרה בהכנסה מתרחשת בו-זמנית עם ההכרה בגידול בנכסים או בקיטון בהתחייבויות (לדוגמה, גידול נטו בנכסים הנובע ממכירתם של סחורות או שירותים או קיטון בהתחייבויות הנובע מויתור על חוב).

93. הכללים שאומצו על פי רוב בפרקטיקה לגבי הכרה בהכנסה, לדוגמה הדרישה שהכנסות יורווחו, הם ישומים של הקריטריונים להכרה על פי *מסגרת מושגית* זו. כללים אלה מכוונים, בדרך כלל, להגבלת ההכרה בהכנסה לאותם פריטים, הניתנים למדידה באופן מהימן ושקיימת לגביהם מידה מספקת של וודאות.

הכרה בהוצאות

94. הוצאות מוכרות בדוח רווח והפסד כאשר חל קיטון בהטבות כלכליות עתידיות, הקשור לקיטון בנכס או לגידול בהתחייבות, ואשר ניתן למדידה באופן מהימן. מכאן, שלמעשה, הכרה בהוצאות מתרחשת בו-זמנית עם ההכרה בגידול בהתחייבויות או בקיטון בנכסים (לדוגמה, צבירתן של זכויות עובדים או הפחתתו של ציוד).

95. הוצאות מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס זיקה ישירה בין

העלויות שהתהוו לישות לבין הפקת פריטי הכנסה מסוימים. תהליך זה, המוכר כהקבלה בין עלויות להכנסות, כרוך בהכרה בזמנית או משולבת של הכנסות והוצאות הנובעות ישירות ובמשותף מאותן עסקאות או אירועים אחרים. לדוגמה, מרכיבי ההוצאות השונים, המרכיבים את עלות הסחורות שנמכרו, מוכרים בזמנית עם ההכרה בהכנסה שנבעה ממכירת הסחורות. אולם, ישומו של עיקרון ההקבלה על פי *מסגרת מושגית* זו אינו מתיר הכרה במאזן בפריטים, שאינם מקיימים את ההגדרות של נכסים או של התחייבויות.

96. כאשר הטבות כלכליות חזויות להתפרס על פני מספר תקופות חשבונאיות וניתן לקבוע רק קשר כללי או עקיף להכנסה, ההוצאות בדוח רווח והפסד מוכרות על בסיס נהלי הקצאה שיטתיים והגיוניים. טיפול כזה נחוץ, בדרך כלל, בהכרה בהוצאות המיוחסות לשימוש בנכסים כגון נדל"ן, מכונות וציוד, מוניטין, פטנטים וסימנים מסחריים. במקרים כאלה ההוצאות יקראו פחת או הפחתה. מטרת נהלי הקצאה אלה היא להביא להכרה בהוצאות בתקופות החשבונאיות בהן נצרכות או פוקעות ההטבות הכלכליות המיוחסות לפריטים האמורים.

97. הוצאה מוכרת מיידית בדוח רווח והפסד כאשר יציאה אינה מניבה הטבות כלכליות עתידיות או כאשר, וכל עוד, ההטבות הכלכליות העתידיות אינן מקיימות, או חדלות מלקיים, את הקריטריונים להכרה כנכס במאזן.

98. הוצאה מוכרת בדוח רווח והפסד גם באותם מקרים שבהם התהוותה התחייבות שאין בעקבותיה הכרה בנכס, דוגמת התחייבות הנובעת מאחריות לטיב המוצר.

מדידת מרכיבי הדוחות הכספיים

99. מדידה היא תהליך של קביעת הסכום הכספי בו יוכרו ויירשמו המרכיבים במאזן ובדוח רווח והפסד. תהליך זה כרוך בבחירה של בסיס המדידה.

100. מספר בסיסי מדידה מיושמים בדוחות כספיים בדרגות שונות ובשילובים משתנים. בסיסי מדידה אלה כוללים:

(א) *עלות היסטורית*. נכסים נרשמים בסכום המזומנים או שווי המזומנים ששולמו או בסכום השווי ההוגן של התמורה שניתנה לרכישתם במועד הרכישה. התחייבויות נרשמות בסכום התקבולים שהתקבלו בתמורה למחויבות או בנסיבות מסוימות (לדוגמה, מסים על ההכנסה) בסכום

המזומנים או שווי המזומנים, החזויים להיות משולמים לסילוק ההתחייבות במהלך העסקים הרגיל.

(ב) *עלות שוטפת*. נכסים נרשמים בסכום המזומנים או שווי המזומנים שהיו משולמים אילו אותו נכס או נכס דומה היה נרכש במועד המדידה. התחייבויות נרשמות בסכום הבלתי - מהוון של המזומנים או שווי המזומנים שהיו נדרשים לסילוק המחויבות במועד המדידה.

(ג) *ערך מימוש (סילוק)*. נכסים נרשמים בסכום המזומנים או שווי המזומנים שניתן היה להשיג ממימוש בדרך מקובלת של הנכס. התחייבויות נרשמות בערך סילוקן, שהוא הסכום הבלתי - מהוון של המזומנים או שווי המזומנים, שחזויים להידרש לסילוק ההתחייבות במהלך העסקים הרגיל.

(ד) *ערך נכחי*. נכסים נרשמים בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החיוביים העתידיים נטו, שהפריט חזוי להפיק במהלך העסקים הרגיל. התחייבויות נרשמות בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים השליליים העתידיים נטו, שחזויים להידרש לסילוק ההתחייבויות במהלך העסקים הרגיל.

101. בסיס המדידה שמאומץ באופן רגיל על ידי ישויות בהכנת דוחותיהן הכספיים הוא עלות היסטורית. בסיס מדידה זה משולב, בדרך כלל, עם בסיסי מדידה אחרים. לדוגמה, מלאי מוצג, בדרך כלל, לפי הנמוך מבין עלות או ערך מימוש נקי. ניירות ערך סחירים עשויים להירשם במחיר השוק והתחייבויות לפנסיה נרשמות בערך הנוכחי. יתר על כן, ישויות מסוימות משתמשות בבסיס העלות השוטפת בשל אי יכולתן של המודל החשבונאי של עלות היסטורית להתמודד עם השפעות השינויים במחירי הנכסים הלא כספיים.

תפיסות מושגיות של הון ושימור הון

תפיסות מושגיות של הון

102. מרבית הישויות מאמצות את התפיסה הפיננסית של הון בהכנת דוחותיהן הכספיים. לפי התפיסה הפיננסית של הון, כגון כספים שהושקעו או כוח קנייה שהושקע, ההון הוא מונח נרדף של נכסים נטו או של הון עצמי של הישות. לפי התפיסה הפיזית של הון, כגון יכולת תפעולית, הון מייצג את כושר הייצור של הישות, בהתבסס לדוגמה על מספר יחידות תפוקה יומיות.

103. בחירתה של התפיסה המושגית המתאימה של הון על ידי ישות, תתבסס על צורכי המשתמשים בדוחות הכספיים שלה. לכן, תפיסה פיננסית של הון תאומץ אם משתמשי הדוחות מעוניינים בעיקר בשימור ההון הנומינלי שהושקע או בשימור כוח הקנייה של ההון שהושקע. אם, לעומת זאת, העניין העיקרי של משתמשי הדוחות הכספיים הוא ביכולת התפעולית של הישות, יש להשתמש בתפיסה פיזית של הון. התפיסה המושגית הנבחרת מצביעה על היעד אותו יש להשיג בקביעת הרווח, אף שייתכנו קשיי מדידה מסוימים בישום המעשי של התפיסה.

תפיסות מושגיות של שימור הון וקביעת רווח

104. התפיסות המושגיות של הון, המפורטות בסעיף 102 לעיל, מובילות לתפיסות המושגיות הבאות של שימור הון:

(א) **שימור הון פיננסי.** על פי תפיסה זאת, רווח מופק רק אם הסכום הפיננסי (או הכספי) של הנכסים נטו לתום התקופה עולה על הסכום הפיננסי (או הכספי) של הנכסים נטו לתחילת התקופה, לאחר שהוצאו מכלל חישוב חלוקות לבעלים והשקעות על ידי בעלים במהלך תקופת הדיווח. ניתן למדוד שימור הון פיננסי ביחידות כספיות נומינליות או ביחידות בעלות כוח קנייה קבוע.

(ב) **שימור הון פיזי.** על פי תפיסה זאת, רווח מופק רק אם כושר הייצור הפיזי (או הכושר התפעולי) של הישות (או המשאבים או המימון הדרושים לשם השגת כושר ייצור זה) בתום התקופה עולה על כושר הייצור הפיזי בתחילת התקופה, לאחר שהוצאו מכלל חישוב חלוקות לבעלים והשקעות על ידי הבעלים במהלך תקופת הדיווח.

105. התפיסה המושגית של שימור הון קשורה לאופן בו הגדירה הישות את ההון אותו היא מעוניינת לשמר. תפיסה זו מספקת את הקשר בין תפיסת ההון לבין תפיסת הרווח, משום שהיא מספקת את נקודת ההתייחסות לפיה נמדד הרווח. התפיסה המושגית של שימור הון מהווה תנאי מוקדם להבחנה בין תשואה על הון הישות לבין החזר הון הישות. רק תזרים חיובי של נכסים בסכומים העולים על הנדרש לשם שימור ההון של הישות עשוי להיחשב כרווח, ולכן כתשואה על ההון. מכאן שרווח הוא הסכום השיורי שנותר אחרי שהוצאות (לרבות תיאומים לשימור הון, במידת הצורך) נוכו מההכנסה. אם ההוצאות עולות על ההכנסה, הסכום השיורי מהווה הפסד.

106. התפיסה המושגית של שימור הון פיזי מחייבת אימוץ של העלות השוטפת כבסיס המדידה. אולם, התפיסה המושגית של שימור הון פיננסי אינה דורשת שימוש בבסיס מדידה מיוחד. בחירת הבסיס לפי תפיסה זו תלויה בסוג ההון אותו מעוניינת הישות לשמר.
107. ההבדל העיקרי בין שתי התפיסות של שימור הון הוא הטיפול בהשפעות השינויים במחירי הנכסים וההתחייבויות של הישות. במונחים כלליים, ישות משמרת את הונה אם ההון שלה בסוף התקופה שווה לזה שהיה לה בתחילת התקופה. כל סכום העולה על הסכום הנדרש לשם שימור ההון בתחילת התקופה הוא רווח.
108. על פי התפיסה המושגית של שימור הון פיננסי, שבה ההון מוגדר במונחים של יחידות כספיות נומינליות, רווח מייצג גידול בהון הכספי הנומינלי במהלך התקופה. בהתאם לכך, עליות במחירי נכסים שהוחזקו במהלך התקופה, שמקובל לכנותם רווחי החזקה, הם רווחים מבחינה מושגית. ואכן רווחי החזקה אלה לא יוכרו כרווחים עד למימושם של הנכסים. כאשר תפיסת שימור ההון הפיננסי מוגדרת בערכים של כוח קנייה קבוע, רווח מייצג גידול בכוח הקנייה של ההון במהלך התקופה. לפיכך, רק הגידול במחירי הנכסים, העולה על הגידול ברמת המחירים הכללית, נחשב כרווח. יתרת הגידול תטופל כתיאום לשימור ההון, כלומר כחלק מההון העצמי.
109. על פי תפיסת שימור הון פיזי, שבה ההון מוגדר במונחי כושר ייצור, רווח מייצג את הגידול בהון זה במהלך התקופה. כל שינויי המחירים המשפיעים על הנכסים וההתחייבויות של הישות נחשבים לשינויים במדידה בכושר ייצור פיזי של הישות; לפיכך, יטופלו כתיאומים לשימור ההון, שמהווים חלק מההון העצמי ולא רווח.
110. הבחירה של בסיסי המדידה ושל התפיסה המושגית של שימור הון היא אשר תקבע את המודל החשבונאי שישמש להכנת הדוחות הכספיים. מודלים חשבונאיים שונים מציגים דרגות שונות של רלוונטיות ושל מהימנות וכמו בתחומים אחרים, ההנהלה חייבת למצוא את האיזון בין רלוונטיות לבין מהימנות. *מסגרת מושגית* זו ישימה לגבי מגוון של מודלים חשבונאיים ומספקת הנחיה לעריכת דוחות כספיים והצגתם בהתאם למודל שנבחר. נכון לעכשיו, אין בכוונת הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים להמליץ על מודל חשבונאי זה או אחר חוץ מאשר במקרים יוצאי דופן כדוגמת ישויות המדווחות במטבע של כלכלה היפר אינפלציוניות. אולם, כוונה זו תיבחן לאור התפתחויות בעולם.